

MOD 139 DANS TARİHİ I DERSİ

5.HAFTA DERS NOTLARI

MAĞARA DÖNEMİ SANATI

MAĞARA DONEMİ – RİTÜELİN / SANATIN DOĞUŞU:

İnsanın uygarlık tarihinde mağara dönemindeki yaşantısı, varolma mücadelesi, karnını doyurma eylemi, korkuları, yaratıcılığı ve ölümsüzlük meselesi ile olan gelişimi, sanatın doğuşunun temelindeki süreçlerdir.

İnsan – doğa ilişkisi

İnsan, öncelikle hayatta kalma mücadelesi verirken, en yakın birlikte olduğu olgu doğadır. İnsan doğanın içinde tek başınadır. Henüz toplumsallaşma başlamadığı için, yakınındaki insanlarla ilişkileri vardır elbette, ama bu en çok topluluk olarak nitelenecek bir birarada oluştur. İnsan, doğanın içinde ondan doğan ama uyumu konusunda uzun bir mücadele vermesi gereken bir canlıdır. Hayvanlar da canlı olarak doğada büyük bir mücadele içindedirler. Ancak insanın varoluşu, doğa içinde daha büyük bir mücadeleyi zorunlu kılmıştır.

İnsanın doğayla mücadelesinde sanatın tarihini ilgilendiren en büyük olaylardan biri, av törenidir.

Av Töreni

Dansın, tiyatronun, dramın, oyunun başlangıcı... vahşi doğanın içinde tek başına insanlar. İnsan, karnını doyurmak ve yaşamını sürdürmek durumunda.

Avladığı hayvan, insanı pek çok yönden hayatta tutabilecek bollukta. Eti, derisi, kemikleri, dişleri ile... ancak çok önemli bir sorun var: Anima!... Ruh!..

Hayvan, canlı. İnsan onun yaşamına son veriyor, kendisi hayatta kalabilmek için. Öyleyse bu hayvanın ruhu gece gelip avcıyı rahatsız etmez mi? Öyle ya ilkel dünyada her şeyin bir ruhu var. Hele de hayvan gibi bolluk içeren bir canlı neden ruhu olmasın! İşte bu ruh çok ama çok tehlikeli. İnsan, bu av töreni için bir çözüm yolu bulmalı.

Canlandırma

En iyi çözüm, hayatta kalmak için yapılan av törenini, kabilenin yerleştiği mağara önüne geldiklerinde bir kere daha canlandırmak.. eğer avcı olan kabile reisi, hayvanın derisini üzerine giyerse, dişlerinden kendisine kolye yaparsa, kanından yüzünü ellerini boyarsa, böylece o hayvanın ruhunu kovabilirler. Avcı olan kabile reisi, hayvanı nasıl avladığını

“canlandırırrsa”, diğler tüm üyeler de bu canlandırmaya eşlik ederlerse, bu ruhla baş edilebilir.

Öyle de yapıyorlar. Hepsi mağaranın önündeler. Doğadaki ibr çok form gibi bir halkanın etrafındalar. Dünyanın dönüşü gibi dünyanın yuvarlaklığı gibi güneşin yuvarlaklığı gibi... hayatın tüm döngüleri gibi...insanın, doğadaki döngünün yuvarlak olduğunu keşfetmesi için çok büyük bir aşamaya gerek yok, yuvarlak bir döngü doğanın ve yaşamın her alanında var. İşte mağaranın önündeler, hepsi eşit. Büyük bir fark yok aralarında. Yalnızca bir tek farklı olan var; o da rahip, lider, avcı... canlandırma başlıyor, ritimler aynı, hayvanın nasıl avlandığı anlatılıyor hareketler ve seslerle...

Henüz söz var mı? Bugün anladığımız anlamda söz yok... olması gerekiyor mu? Hayır! Hareket ve ses var... insan kendisini bunlarla en doğal şekilde ifade ediyor...

Ölümsüzlük

Hayatta kalmak ilk aşama idi... hayvanın ruhunun korkusu canlandırma töreni ile atıldı. Peki ya bu insanın ölümlü oluşu!... o kadar değerli ki bu hayat!... ben, nereden geldiğimi bilmezken, bir de nereye gideceğimi bilmiyorum...

Acaba, kendi elimin formunu mağaranın duvarına çizsem... hiç olmazsa, şuracıkta artık yaşamayan canlı gibi kuruyup çürüyüp gitmem... elimden iz kalır geriye, ben de kalmış olurum sonsuza dek... sonsuzluk..

Mağara duvarına çizilmiş elin konturları, sanatın müjdecisi.. mağara duvarına işlenmiş av töreninden bir tablo, sanatın en değerli tarihsel kalıntıları... hayvan doğadan, kök boyalar doğadan... insan, bu doğanın yeni efendisi... insan, büyük dönüşümlerin habercisi...

Yoksa, bir kaç yüz bin yıl sonra insan şu gökyüzünde dönüp duran Ay'a ayak mı basacak!.... yok o kadar uzun bir adım atmayalım bu hafta.... ne der Georg Büchner'in Woyzeck oyunu...

-“Sırayla Woyzeck!... Sırayla!...”

mağara duvarları dedik, duvar resimleri dedik... acaba onlara bakabilir miyiz.... elbette. Çünkü 25 bin yıldır oldukları gibi duruyorlar, bugün bile çizemeyeceğimiz kadar mükemmel formlarda ve renklerde hem de.....

Apple'ın bile başaramayacağı kadar güzellikte....

Haydi... bir av törenine.....

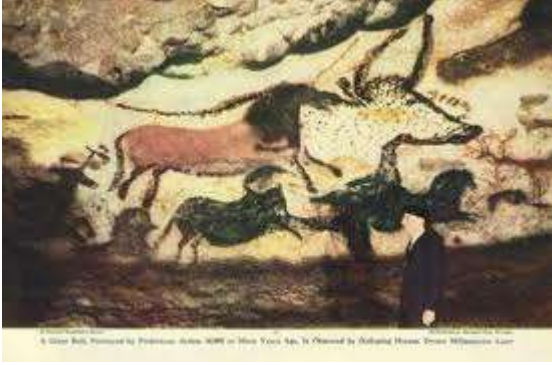

**Willendorf Venüsü : Avusturya... kireç taşından yapılmıştır.
Anaerkil yapısından bahsedilebiliriz. İÖ 13000**

Dişi olanın hayat verdiği, 11cmlik kalıntı.

Fransa'da Prehistorik dönemden kalan Lascaux Magarası'nın duvar resimleri:

Anima Mundi: Dünyanın Ruhü

Marching Warriors, (ritüel dans olduğu düşünülen tablo)

İÖ. 8000 – 3000, Castellon, İspanya.

KAYNAKÇA

Wenner-Gren Antropolojik Araştırma Vakfı (1981) Arizona, Oracle Konferans Merkezi'nde gerçekleşen tartışmanın 1 numaralı kasetinin transkripsiyonu, 20 Kasım.

Woodward, Ian (1985) **Bale**, ev.: Tuđrul Ggř, Sahne Yayınları, İzmir.

Kaynakça

And, Metin(1999) **Ritüelden Drama**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Beaumont, Cyril W. (1964) **Kısa Bale Tarihi**, ev.: Özcın Başkan, Elif Yayınları, İstanbul.

Budak, Muzaffer (1993) **Opera ve Bale'de Diyalektik**, Troya Yayıncılık, İstanbul.

Deleon, Jak. (1986)**Bale Tarihi**, İmge Kitabevi, İstanbul.

Fischer, Ernst (1990) **Sanatın Gerekliliđi**, İmge Kitabevi, İstanbul.

James, Wendy. 2013. **Törens el Hayvan: Yeni Bir Antropoloji Denemesi**,  ev.: Seveda  alışkan,   Bankası Yayınları, İstanbul.

Levi-Strauss, Claude (2012) **Modern Dünyanın Sorunları karşısında Antropoloji**,  ev.: Akın Terzi, Metis Yayınları, İstanbul.

Nutku,  zdemir (1985) **Dünya Tiyatrosu Tarihi Cilt:1**, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Schechner, Richard (2015) **Ritüelin Geleceęi**,  ev.: Zeynep Ertan, Dost Yayınları, Ankara.

Stein, Bonnie Sue (1986) "Butoh: 'Twenty Years Ago We Were Crazy, Dirty, and Mad'", **TDR, The Drama Review 30 (2): 107-26.**

Woodward, Ian (1985) **Bale**,  ev.: Tuęrul Göęü, Sahne Yayınları, İzmir.